

שיעור טהרת מקוה ומעיין לאדם ולכלים

חגיגה יא.

תניא "ורחץ במים" - במי מקוה, "את כל בשרו" - מים שכל גופו עולה בהן, וכמה הן אמה על אמה ברום שלש אמות ושיערו חכמים מי מקוה ארבעים סאה.

פסחים יז:

רביעית - דחזי להטביל ביה מחטין וצינורות.

נזיר לח.

אי"ר אלעזר עשר רביעיות הן ... והאיכא מקוה בר מההיא דבטלוח רבנן.

תורת כהנים (פרשת שמיני)

אילו אמר מקוה מים יהיה טהור יכול אפילו מילא מים על כתפו ועשה מקוה לכתחילה יהיה טהור ת"ל מעיין מה מעיין בידי שמים אף מקוה בידי שמים ... אי מה מעיין מטהר בכל שהוא אף מקוה מטהר בכל שהוא ת"ל אך מעיין מעיין מטהר בכל שהוא והמקוה במי סאה.

משנה מקוואות

למעלה מהן – מקוה שיש בו מ' סאה שבו טובלין (בני אדם) ומטבילין (כלים),
למעלה מהן – מעיין שמימיו מועטין ורבו עליו מים שאובין – שוה למקוה לטהר באשבורן ולמעיין להטביל בו בכל שהוא.

שיעור טהרת מקוה לאדם

רש"י, ראב"ד, רשב"א, ריב"ש ועוד רבים:

וכ"פ ערוה"ש

שיעור מ' סאה הוא מדאורייתא.

וכך משמע מחגיגה יא. שלומדת שיעור זה מפסוק,
וכך משמע בב"י דכתב דבעינן אמה שוחקת מטעם שכל שיעורי תורה להחמיר.
(והגמרא בנזיר לח. עוסקת בטבילת כלים ולא בטבילת אדם)

רבינו יונה, ב"ח (סימן קכ) בשם הסמ"ג, ב"ח וב"י בשיטת הרמב"ם:

וכ"פ הלבוש

שיעור מ' סאה הוא מדרבנן.

וכך משמע לכאורה מנזיר לח. שמדאורייתא סגי ברביעית ורק מדרבנן ביטלוח והצריכו מ' סאה.
(והפסוק שבחגיגה יא. הוא אסמכתא בעלמא)

שיעור טהרת מקוה לכלים

מדאורייתא – רביעית (ע"פ פסחים יז):

מדרבנן – מ' סאה (ע"פ נזיר לח).

שיעור טהרת מעיין לאדם

רמב"ם, ראב"ד: כל שהוא (וכמובן בתנאי שכל גופו יעלה בבת אחת).

והמקור לכך הוא דרק גבי מקוה כתוב "את כל בשרו" אבל במים חיים לא (אלא כתוב גבי זב רק "ורחץ בשרו במים חיים").

וראיה נוספת היא מהמשנה במקוואות דמשמע דכל שהוא דקתני גבי מעיין קאי גבי הטובלין ומטבילין דקתני גבי מקוה.

ר"י, רא"ש, רשב"א: מ' סאה. וכתב הר"ן דבאיסור כרת ראוי לחוש לדברי המחמירים

ולדעתם, המשנה במקוואות עוסקת רק בטבילת כלים.

[מדברי הרא"ש שכתב - "וגם מסתבר הואיל ושיערו חכמים מי מקוה אמה על אמה ברום שלש אמות מים שכל גופו עולה בהם לא פלוג באדם לשער בכל אחד לפי גופו" – משמע דסובר דשיעור מ' סאה הוא מדרבנן]

שו"ע א: מ' סאה.

שיעור טהרת מעיין לכלים

כל שהוא (ע"פ: תורת כהנים, משנה מקוואות)